

DUCHOVNÍ CVIČENÍ

Je to cesta k přijetí tajemství.

Je to cesta za objevem sebe sama.

Má nás vést k tomu, abychom si uvědomili vnitřní rozpor mezi tím, čím bychom chtěli být, a tím, čím skutečně jsme. Je to cesta, kudy se vracíme domů: domů k sobě samým, abychom sloužili druhým ke chvále a službě Boží.

Oznamujeme všem příznivcům a přátelům, že na rok 1999 plánujeme třicet osm kursů duchovních cvičení a bohužel většina je již obsazena. V limitované míře je možno přijímat zájemce o individuálně vedené exercicie. Kněží a řeholní osoby mají možnost duchovních cvičení kdykoliv během celého roku.

PŘEJEME VÁM POŽEHNANÝ NOVÝ ROK 1999

Exerciční dům - CIS
Masarykovy sady 24,
737 01 Český Těšín
Tel.: 0659-712 646
E-mail: cistesin@traveller.cz

Máte zájem o duchovní cvičení? Náš řeholní dům v Kolíně rád přivítá jednotlivce i malé skupinky. Bližší informace:
Jezuité

Kutnohorská 26
280 02 Kolín
Tel.: 0321-219 59

Bulletin JEZUITÉ, Ječná 2, 120 00 Praha 2, tel.: (02) 292380, fax: (02) 962 164 40
Bankovní účet: KB Praha 5, 125 07 VAKUS Praha 5, č. ú. 8942-051/0100
Vydavatel: Provincialát České provincie Tovaryšstva Ježíšova

Registrováno MK ČR pod č. MK ČR 6066, MIČ 46 674. Tisk: TOBOLA
Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha,
č. j. 1234/92, ze dne 22. 10. 1992. Placeno převodem.
NEPRODEJNÉ

1999
ROČNÍK VIII

JEZUITÉ

Veterinář misionářem - 9 • Vzít druhé vážně - 21 • Anketa - 24

<u>úvodní slovo - úvodní slovo - úvodní</u>	Tomáš Pavlů, SJ	1
<u>spiritualita - spiritualita - spiritualit</u>		
	Naše poslání a spravedlnost	2
	Dát do toho srdce	4
<u>z naší provincie - z naší provincie - z</u>		
	Otec Špidlík vyznamenán	5
	Recenze knihy Karla Řfhy, SJ	7
	Čeští jezuité-filozofové	8
<u>jezuité ve světě - jezuité ve světě - je</u>		
	Veterinář misionářem v Bolívii	9
	Pokračovat, i když to nejde	12
<u>rozhovor - rozhovor - rozhovor - rozh</u>		
	Knihy jsou němi učitelé	15
<u>z historie - z historie - z historie - z h</u>		
	Jezuitský filozof P. Johannes Baptist Lotz	18
<u>dialog - dialog - dialog - dialog - dialo</u>		
	Vzít druhé vážně	21
<u>anketa - anketa - anketa - anketa - a</u>		
	Co přejete českým jezuitům do nového roku ...	24
<u>studie - studie - studie - studie - stud</u>		
	Akomodace předchůdce <i>aggiornamenta</i> ?	26
<u>reflexe - reflexe - reflexe - reflexe - ref</u>		
	Nesnáze jsou pro nás nejlepší školou	29
<u>apoštolát modlitby - apoštolát modlit</u>		
	Leden	30
	Únor	31
<u>zprávy - zprávy - zprávy - zprávy - z</u>		

Adresa redakce:

Bulletin JEZUITĚ, Ječná 2, 120 00 Praha 2, tel.: (02) 292380, fax: (02) 962 164 40,
e-mail: sjpraha@mbox.vol.cz (do rubriky *Předmět* uveďte slovo *Redakce*)

Redakční rada: P. Antonín Holas, P. František Hylmar, Tomáš Pavlů (koordinátor),
Ladislav Tomeček

Odpovědný redaktor: Tomáš Pavlů (-top-)

Návrh grafické úpravy: Tomáš Ježek & Refugium

Korektury: Mgr. Marta Popelová

Objednávky, příspěvky a veškerou korespondenci posílejte na adresu redakce.

Uzávěrka tohoto čísla: 17. 12. 1998.

ÚVODNÍ SLOVO

Skončil rok a začal nový. V tomto období mnozí bilancují a někteří nepoučitelni jedinci si dokonce dávají předsevzetí. Podívejme se však nejdříve do minulosti.

Zpytování svědomí, examen, zaujímá centrální místo v ignaciánské spiritualitě. Sv. Ignác považoval zpytování svědomí za tak důležité, že je doporučoval dělat i dvakrát denně, v poledne a večer. Někteří duchovní učitelé doporučují tuto modlitbu nazývat spíše zpytování vědomí, jinými slovy zaměřit se na věci, které děláme vědomě. Jeden anglický jezuita vytvořil pětibodovou osnovu pro zpytování svědomí, která je snadno použitelná. Za prvé si máme uvědomit, že Bůh je stvořitelem všech věcí a všechno, co máme, je dar od něho. Bůh je stále s námi, i když my jsme s ním nebyli. Za druhé prosíme o světlo, abychom dokázali vidět Boha ve věcech, které se staly. Třetí bod je vlastní promítnutí celého dne. Nejdříve se ptám: "Jaký to byl den"? Odpověď může být krátká: dobrý, špatný, únavný. Člověk se může podívat na jednotlivé fáze dne jako ranní vstávání, dopoledne v práci atd. a nebo jít hodinu po hodině, co dělal, myslel, koho potkal. Za čtvrté se ptám: "Na co mohu být hrdý?" A děkuji za to. Ptám se také: "Co bylo špatné a kdy jsem odmítl Boží vůli a lásku?" A lituji toho. Za páté si připomenu, že jsme lidé cesty a naděje, že Bůh bude opět s námi.

Toto zpytování na konci dne můžeme použít i tehdy, když budeme uvažovat o minulém roce. Je důležité přemýšlet o životě. Protože život nepromyšlený nemá smysl. Bůh byl s námi v roce 1998, i když my jsme nebyli vždy s ním. Prosim o světlo, abych poznal Boží konání v uplynulém roce. Jaký to byl rok? A krátká odpověď může být dobrý, nebo nestál za nic, a co bylo v zimě 1997 a co na jaře? Na co mohu být hrdý v uplynulém roce a za co se stydím? Děkuji za dobré a povedené a lituji všeho, čím jsem zradil Boží lásku. Jsme lidé na cestě a lidé naděje. Bůh bude v novém roce 1999 s námi, i když to někdy nebudeme cítit a my s ním třeba ani nebudeme.

TO PA SJ

SPIRITUALITA

Naše poslání a spravedlnost

Ukázka z dokumentů 34. Generální kongregace je v tomto čísle z kapitoly "Naše poslání a spravedlnost". Souvisí to s následujícím textem otce Generála Kolvenbacha o so-

ciálním apoštolátě a s článkem o prešovském setkání jezuitů, kteří pracují na poli sociálního apoštolátu.

Snaha o nastolení spravedlnosti se stala integrující částí našich tradičních i nových služeb, naší pastorační práce i práce v sociálních centrech, ve formaci "žen i mužů ve službě druhým", v apoštolátu zaměřeném na druhé. Ale vyznáváme i naše nedostatky na této cestě. Nastolení spravedlnosti bylo někdy odděleno od pramenů víry. Dogmatismus a ideologie nás občas přivedly k tomu, že jsme druhé považovali více za nepřátele než za poutníky, putující spolu s námi po stejné cestě. Mohli jsme být bojácní ve výzvě, kterou adresujeme nám samým a našim apoštolským institucím, v tom, co se týká celistvosti našeho poslání, jak spojit víru s úsilím o spravedlnost.

Odstavec 51

Odsouvání Afriky na okraj zájmu v "novém světovém systému" činí z tohoto kontinentu symbol všech přehlížených na světě. Třicet nej-

chudších zemí světa se nachází v Africe. Dvě třetiny světových uprchlíků jsou Afričané. Otroctví, kolonizace a neokolonialismus, vnitřní problémy rivality mezi národnostmi i korupce jsou tam soustředěny a tvoří z Afriky "oceán neštěstí". Ale lidé v Africe se vyznačují též velikou vitalitou a odvahou, s nimiž bojují za lepší budoucnost pro ty, kdo přijdou po nás. Generální kongregace žádá celé Tovaryšstvo, aby vynaložilo všechno nezbytné úsilí ke změně vztahů a podpoře mezinárodních iniciativ ku prospěchu Afriky.

Odstavec 61

Domorodé národy v mnohých částech světa jsou izolované a sociálně vytlačené na okraj, i jejich identita je ohrožena. Další sociální skupiny jako jsou dalits, přezdívaní "nedotknutelní" v jižní Asii, jsou nelidsky diskriminováni, a to jak v civilní, tak dokonce i v církevní

spiritualita - spiritualita - spiritualita - spiritualita - spiritualita

rovině. Generální kongregace žádá Tovaryšstvo, aby obnovilo své dlouhotrvající úsilí o všechny tyto lidi.

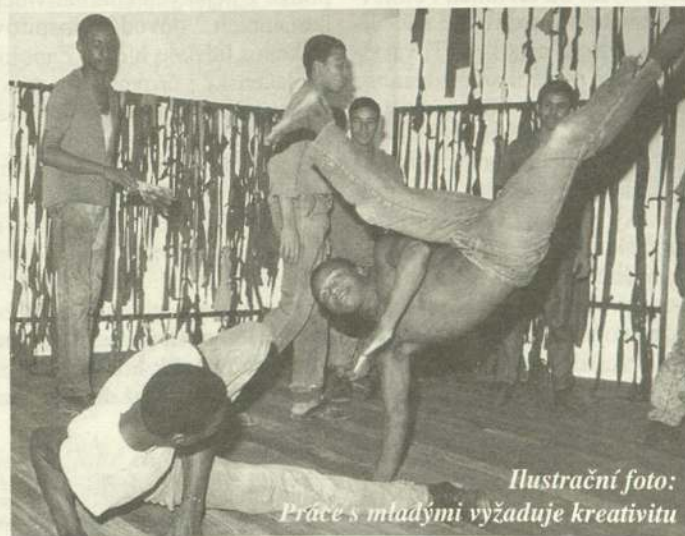
Odstavec 63

Úsilí o spravedlnost žádá především naše neustálé osobní obrácení, abychom nacházeli Ježíše Krista v trhlinách tohoto světa v solidaritě s chudými a s vydědenci, abychom za ně bojovali pod praporem Kříže. Naše vnímání tohoto poslání závisí na častém styku s "přáteli Pána", od nichž se často můžeme učit, co to znamená věřit. Proto každý jezuita by se měl nějakým způsobem stýkat se světem chudých.

Odstavec 66

Především se musíme dát na další cestu vstříc Božímu království. Jako "služebníci Kristova poslání" máme poslední naději v NĚm, ukřižovaném a vzkříšeném. On ať nás zachovává, vede a dává nám pokračovat v naší službě víry a spravedlnosti. "Tovaryšstvo i nadále zdůrazňuje rozvoj spravedlnosti. Proč? Protože má přímý vztah k naší vlastní spiritualitě. Rozvoj spravedlnosti je povoláním, v němž my, členové Tovaryšstva, hlouběji vstupujeme do konkrétního života národů a národností tak, jak jsou, a ne jak myslíme, že by měly být." P. - H. Kolvenbach.

Odstavec 73

*Ilustrační foto:
Práce s mladými vyžaduje kreativitu*

Dát do toho srdce

Peter-Hans Kolvenbach

Na tomto místě se sluší připomenout, že je stále mnoho jezuitů, kteří nejsou vyrovnáni se sociálním apoštolátem Tovaryšstva. V jedné zprávě jsem četl, že zatímco mnoho jezuitů oceňuje důležitost přímé sociální práce, sami připouštějí, že nejsou schopni být v první linii. Jiní se bojí sociální práce a nedůvěřují motivaci těch, kteří se angažují na tomto poli. Bohužel jezuité, kteří se angažují v sociálním apoštoláte, jsou často obviňováni, že zanedbávají dimenzi víry své práce.

Tato nedorozumění v Tovaryšstvu mně připomínají kritické poznámky, které jsem slyšel od civilních i církevních představitelů v nedávné době. Někdo z těch, kdo si myslí, že Tovaryšstvo zradilo své poslání angažovaností pro chudé, by řekl: "To není vaše práce!" Nebo jiný církevní představitel prohlásil, že sociální angažovanost není slučitelná s kněžstvím, a tak provokuje, díky Bohu, silné protesty různých biskupských konferencí! ... A co odpovědět na dopis žádající, aby byla pozastavena kanonizace Alberta Hurtada, protože byl příliš angažovaný v sociální práci, což je činnost výlučně pro laiky? Jak reagovat na dopis, který tvrdil, že celé jezuitské školství, včetně Gregoriány, je pouze pokus podkopat Církev? Tento pamflet byl několik měsíců rozšiřován v různých amerických zemích. Dokonce ani sám Svatý otec

nikdy nepřestává zdůrazňovat sociální rozměr naší víry, především v jubilejním roce.

Nepochybně jsme dělali a děláme chyby, a tak jako v každé nové oblasti musíme se mnohému učit. Nicméně se nezdá, že by se nedostatek porozumění pro sociální spravedlnost zmenšoval ... Minulý rok jsme zvláštním způsobem oslavili naše tři spolubratry Jean-François Regis, José de Anchieta a Petra Canisia. Byli to mimořádní apoštolové, kteří úplně přirozeně pracovali s chudými v tehdejších těžkých podmínkách. Tito tři nejednali pouze z nějakých charitativních nebo humánních důvodů inspirovaných stykem s lidskou bídou. Zapojili se na společenské úrovni organizováním práce, charity a zakládáním spolků, jejichž úkolem bylo bránit chudé. Angažovali se v ekonomických otázkách a zapojili se do diskuse o právu na zisk. Nicméně si byli vědomi skromnosti takových akcí. Například Petr Kanisius v kázání o rozmnožení chlebě řekl, že naše sociální činnost, i když nikdy nezajistí více než několik bochníků a pár ryb, spustí zázraky, když do toho dáme svá srdce.

Část promluvy otce Generála na světovém kongresu jezuitů pracujících v sociálním apoštolátu. Kongres se uskutečnil v roce 1997 v Neapoli.

Otec Špidlík vyznamenán

Prezident republiky Václav Havel vyznamenal u příležitosti 80. výročí vzniku samostatného československého státu osmdesát osm osobností. Mezi nimi byl i náš otec

Tomáš Špidlík, který přijal řád Tomáše Garrigua Masaryka za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva. Snad jenom připomeneme, že v roce 1991 dostal stejné vyznamenání P. Jan Lang, SJ.

Otče, co se Vám honilo hlavou, když jste se dověděl, že přijmete státní vyznamenání z rukou prezidenta České republiky?

Upřímně se přiznám, že jsem nic takového nečekal. Víím, že se připravuje doktorát na Karlově univerzitě, a to je v akademickém světě běžné. Ve světě jsem už dostal hodně vyznamenání za vědeckou činnost. Na druhou stranu je pěkné, že se ocení vědecké a duchovní hodnoty i u nás doma. Vědecká práce má v naší provincii velkou tradici.

Můžete nám nějak přiblížit atmosféru předávání vyznamenání na Pražském hradě?

Nečekal jsem, že to bude tak slavnostní. Bylo to dáno také tím, že se slavilo osmdesáté výročí založení státu. Byla tam celá vláda, senátoři a poslanci. Pokud jsem to dobře spočítal, bylo tam devět řádů Bílého lva, především pro vojáky za odvalu apod. Potom nás bylo asi dvacet, kteří dostali Řád Tomáše G. Masaryka a byli to lidé většinou z kulturní sféry. Z duchovních zde byli dva evangelici a čtyři katoličtí duchovní. Náboženství tedy přešlo do kulturní sféry.

Co pro Vás toto vyznamenání znamená?

Zpočátku jsem váhal zda přijet, ale jak řekl i kardinál Vlk, je to i ocenění církevní vědy. Na tomto poli již pracuji pěknou řádku let.

Měl jste nějaké zajímavé setkání během recepce?

S prezidentem Havlem jsem se setkal již dříve v Římě a dobře jsme si popovídali. Měl jsem s sebou jednu medaili, kterou věnuje Svatý otec přátelům

a známým, a nevěděl jsem, jestli ji mám předat či ne. Letošní dělal mistr Oliva z Velehradu. Havel a Oliva byli spolu ve vězení a jsou přátelé. Při předávání jsem to pošeptal panu prezidentovi, viděl jsem, že ho to potěšilo, a tak jsem ji podal vojákovi, který stál vedle prezidenta.

Právě probíhá provinční kongregace českých jezuitů. Co byste jim radil?

Česká provincie se tvoří z rozptýlení. Pater Arrupe dbal na to, aby každá provincie našla svoji práci. Ne každá provincie může dělat to, co dělají jezuité ve světě. Myslím, že je velmi dobré, aby provincie spolupracovala s intelektuály a umělci. Je jich hodně a je dobré mít k nim dobrý vztah. Viděl jsem, že skrze intelektuály se dá proniknout daleko. Sedm let jsme měli velký úspěch s Centrem Aletti v Římě a nyní je Centrum i v Olomouci. Má to být místo setkání. Křesťanských intelektuálů a umělců je ve světě dnes víc, než si myslíme. Nemáme s nimi kontakt, a to je škoda. Myslím, že by to měla být jedna z důležitých prací provincie.

Děkuji za rozhovor.

-top-

Tomáš Špidlík, SJ

Narozen v Boskovicích 17. 12. 1919

Vstup do řádu v roce 1940

Studium teologie v Holandsku 1946-1950

Kněžské svěcení 1949

Doktorandské studium 1951-1954

Profesor spirituality křesťanského východu na Gregoriáně 1955-1994

V té době opakovaně přednášel v St. Paul (USA) a v Zaire

Konsultor papežské kongregace pro východní církve, pro řeholníky a pro kanonizování svatých

P. Špidlík s vyznamenáním

Recenze knihy Karla Říhy, SJ

Marie Vachková

Vloni pětasedmdesátiletý jezuita a filozof Karel Říha, novotomista, rozvíjející myšlenky M. Blondela, přednáší po návratu z emigrace na Teologické fakultě v Olomouci. Svou dizertaci z filozofie obhájil v rakouském Innsbrucku v roce 1972. To už měl za sebou řadu krušných let: internaci a pak dělnická léta 1950-1968. Na stránkách jeho knihy se setkáváme s typem člověka, pro něhož představuje filozofická reflexe absolutní životní nutnost: Víra žádající pochopení - *fides quaerens intellectum* - to jest víra "reflektovaná a proniknutá rozumovými důvody dává uvědomělé přesvědčení a sílu k mravním rozhodnutím, která dále vyjasňují naši existenci" (str. 231). A podobně založeným čtenářům, jakož i oněm, pro něž filozofování a vnitřní konfrontace s filozofickými a teologickými názory našeho století jsou bytostnou potřebou na jejich cestě k osobní integritě, je také určen výběr z jeho prací. Nebude to četba zrovna odpočinková, ale o to cennější: poctivého a filozofickou propedeutikou nedotčeného zájemce by mohla dovést *ad fontes*, tj. k pramenům samotným (viz bibliografie za každou statí); v době, kdy se české pulvy ve srovnání s lety nedávno minulými téměř prohýbají pod překlady filozofů a teologů dvacátého století, nebude neznalost cizího jazyka překážkou. Pro ten druhý, připravenější a asi užší okruh čtenářů bude četba Říhova díla nádherným zážitkem. Proč? Filozof a teolog, jenž má za sebou léta tvrdých zkušeností, dokáže jazykově ztvárnit i obtížně vyslovitelné skutečnosti způsobem prostým, ba až poetickým, aniž by se však přitom příliš zjednodušovalo či popularizovalo. Takové vyzrálé syntézy není pak zhusta schopen ani v oboru jinak zběhlý akademik. Pokud jste dočetli tyto řádky až sem, přijměte jedno pozvání: Ponořte se napřed do prostřední části, kterou tvoří meditace (str. 111-132). A pak si přečtěte rozhovor Karla Skalického s autorem na konci knihy. Pokud Vás přitom napadne, zda by přece jen nestálo za to alespoň zčásti propracovat ty zbývající kapitoly, které Vám možná na první pohled až příliš zavání vědou, pokuste se o to; vždyť pracovitost se neprojevuje jen například mytím podlahy. Ze studia Říhových traktátů (str. 19-107) a dialogů (str. 133-216) získáte užitek trvalý.

Karel Říha, *Zrození ducha*

Vyšehrad 1998. Edice Sofia, sv. 5., 237 str. Doporučená cena 148 Kč.

Čeští jezuité-filozofové

Pavel Ambros, SJ

Masarykova univerzita v Brně vydává v těchto dnech Slovník českých filozofů (Brno: MU, 1998, ISBN 80-210-1840-2). Redakce pod vedením Jiřího Gabriela si všimá nejen filozofů specialistů, ale i filozofujících vědců, teologů, umělců. Mezi těmi, kteří se významně podíleli profesionálně na českém filozofickém myšlení a kteří měli vliv na kulturní život v českých zemích, byli i zesnulí a žijící čeští jezuité. Slovník jich uvádí na třicítku z dávné i nedávné minulosti. Můžeme připomenout alespoň některá známá i méně známá jména: Ludvík Armbruster (nar. 16. 5. 1928 v Praze, žijící v Tokiu), Rodrigo de Arriaga (1592-1667), připomeňme jen Videre Pragam et audire Arriagam, Bohuslav Balbín (1621-1688, významný dějepisec baroka), František Bánovský (profesor FF UK), Antonín Boll (1721-1792, který přispěl k poznání filozofie osvícenského filozofa Ch. Wolfa), Fridrich Bridel (1619-1680, vrcholný představitel barokní poezie), Jan Dubsky (zemřel 1700 na UK v Praze), Jan Duchek (z přelomu 17. a 18. století z FF UK v Praze), Cyril Jež (1876-1930, ředitel Papežského institutu na Velehradě), Adolf Kajpr (1902-1959, redaktor časopisu Katolík), František Konečný (1910-1989, dobře známý i mnoha mladším jezuitům, kteří v 80. letech čerpali z jeho prací své první filozofické poznání), Alois Kořínek

(1914-1969, profesor římské Gregoriány), Jan Kořínek (1626-1680, který psal *svěží barokní češtinou*), Antonín Lepka (1905-1990, známý mladším jezuitům svými skripty), Pavel Nemeškal (1908-1983, skromný a nesmírně pracovitý filozof i apoštol), Jaroslav Ovečka (1882-1953, překladatel a komentátor sv. Jana od Kříže a autor mnoha asketických spisů), Jan Nepomuk Polanský (1723-1776, profesor UK), Vladimír Richtr (1925, emeritní profesor innsbrucké univerzity, vynikající znalec Wittgensteina, Ockhama a Scotta), Jan Řezáč (1914-1990), Karel Říha (narozen 1923, docent katedry křesťanské filozofie v Olomouci), Jan Smrž (1892-1965), František Šilhan (1905-1985, dlouholetý a nezapomenutelný provinciál), Tomáš Špidlík (1919) a František Vojtek (1911-1981) autor používaných skript, dlouholetý vězeň komunistických žalářů). Tato řada jmen bezpochyby ukazuje na velkou řádovou tradici filozofických studií v Čechách a zavazuje i dnešní jezuitu. Zájemce odkazuje na samotný slovník a základní bibliografii u jednotlivých jmen. Je na místě poděkovat značně *ma* (Michal Altrichter - uveden omylem ve slovníku mezi autory hesel jako Milan) za jeho záslužnou práci prezentovat i opomíjenou a často nedocenenou práci těch, kteří nemohli často rozvinout svoji vědeckou činnost.

Veterinář misionářem v Bolívii

Luděk Kaluža

Dokončení z minulého čísla

Některé týdny naší misie byly v létě - jak se u nás říká - hektické. 16. 8. jsme s padre Palackým vyjeli do správního střediska naší provincie - San Ignacio de Moxos. Byla to jedna z prvních jezuitských misí v Bolívii, založená v r. 1689. Naše cesta byla nejen pracovní. Padre v tamějším "zdravotním středisku" dělal ekografii pro gravidní ženy i ostatní nemocné, já pak jsem se pustil do boje se zdejšími "úředním šimlem" a měl jsem "vybojovat" dodávku léků, které nám zdejší alcaaldie (dalo by se říct - okresní úřad) dlužila za poslední dva měsíce spolu s materiálem na opravu budovy zdravotního střediska. Druhá část cesty pro mne byla "kulturně poznávací". Mimo tuto misii (San Ignacio), kde právě probíhá náročná rekonstrukce kostela pod patronací a vedením jezuitů, jsem mohl ještě navštívit biologickou stanicí bolivijské akademie věd "El Porvenir", vzdálenou asi 100 km od San Ignacia (cca 4 hodiny jízdy po zdejší komunikaci). Tato návštěva byla zajímavá nejen pro množství zvěře a ptactva, které jsem tam viděl, ale přinesla i poznatky ryze praktické, neboť ve zdejší knihovně měli zajímavou

JEZUITÉ VE SVĚTĚ

práci o rukodělné výrobě z listů palmy jípi-japa. Potom proběhlo v kostele v San Ignaci svetení nového kněze - Victora Suzukiho, SJ, za účasti otce biskupa Julio Maria Elias z Trinidadu, otce provinciála Marcose Recolonse z La Pazu a dalších zhruba čtyřiceti jezuitů z celé Bolívie. Samotný obřad - jako obvykle spojený s tanci zdejších tanečníků macheteros s čelenkami z papoušcích per - byl velice působivý. Už za dva dny poté začaly oslavy patrona města sv. Ignáce, které vyvrcholily 31. 7. večer společnými tanci mnoha tanečních skupin společně před kostelem. V těchto tancích ožívá jak dávná historie indiánských kmenů, tak i události z dob kolonizace, které se do paměti domorodých obyvatel zapsaly tak silně, že si je předávali z generace na generaci. Součástí fiesty, což je obdoba našich poutí, jsou i ranní průvody městem se sochou patrona a s nezbytným doprovodem tanečníků. Další - pro Evropana opět atraktivní - podívanou je jocheo (korida). Ta zdejší se více podobá americkému rodeu. Jezdí se na neosedlaných koních a býcích, spousta (bohužel většinou alkoholem posílených) mužů i chlap-

ců v ohradě provokuje svými košilemi a tričky roztaženými jako muleta pobíhajícího býka. Jen první den bylo za dvě hodiny pět těžce raněných. Ale tady se říká - není mrtvý, není fiesta. Tato pro Evropana nepochopitelná logika má podle lidí, kteří se zdejší historii zabývají, svůj pradávny původ už v dobách Inků, kdy bylo ctí a významáním zemřít v den zasvěcení božstvu. S příchodem španělských kolonizátorů se sem dostala i korida a spojení křesťanských oslav plus domorodých tradic s tímto importovaným "sportem" pak dalo vzniknout této neopakovatelné atmosféře. Musím popravdě říct, že i když odvahu nestoupit do ohrady - corralu jsem nenašel, atmosféra, která tam vládla, vás pohltí. To vše trvá týden. Konečně 3. 8. jsem vítězně dobojoval boj a odvázel jsem z nemocnice pět krabic léků; materiál na opravy začal alcalde (starosta) nakupovat, takže jsem chtěl spokojeně odjet. Jenže! Po dvou týdnech úmorných veder zapršelo. A při dešti se zdejší komunikace (bez asfaltu či jiného pevného povrchu) mění doslova a do písmene v oranici. Vyjíždí se až příští den - ale cestou nás dohání déšť, takže stokilometrovou vzdálenost (se štěstím a několikerým tlačáním a taháním mikrobuse z bahna) překonáváme za devět hodin. I to je zdejší realita. Člověk se zde naučí trpělivě snášet náhlé nepříznivé počasí, ale i rozmary v činnosti úřadů a institucí. Tou poslední "kapkou" na cestě "domů" je

pak skutečnost, že malé letadlo, které (opět po dvoudenním čekání) mě má vysadit v San Franciscu de Moxos, kvůli pozdní době a nepřízni počasí mě přiváží do San Lorenza, vesnice vzdálené od nás 40 km, pouhých deset hodin chůze. Mám štěstí i v té smůle, že padre Palacký tam přicestoval tentýž den dopoledne sloužit mše při fiestě sv. Vavřince. Takže mě čekaly další tři dny obdobných oslav. Konečně 12. 8. - po téměř měsíčním cestování - se dostávám zpět do naší vesnice a do jejího klidného rytmu. Za tři dny nato noční porod, nemocná holčička, muž s křečemi z nedostatku draslíku, angíny. Prostě normální život naší vesnice, naší misie.

Děvče z vesnice

Pokud se týče videomateriálů, které jsem zde "nasbíral" (a doufám ještě nasbírá) - část by měla sloužit pro výrobu pořadu pro cyklus "Ego" pro ČT 2. Tento pořad vyrábí firma M.G.B. s.r.o. v Praze. Spolupracuju s dramaturgem panem Smržem. Mělo by se jednat o jakési osobní svědectví o věcech, o kterých jsem psal v úvodu tohoto dopisu (část byla natočena u nás doma). Další část materiálu bych chtěl jednak nabídnout pro výrobu jiných pořadů, ale také pro eventuální spolupráci s ministerstvem školství či soukromými organizacemi, které působí na poli výchovy dětí - pro výrobu videopořadů, které by mohly napomoci k výchově dětí proti xenofobii a rasismu. Chtěl bych fotomateriálů využívat i pro přednášky ve školách či jiných zařízeních. Vzhledem k tomu, že jsem v současné době bez zaměstnání, musím také myslet na zabezpečení rodiny, takže část z těchto "výstupů" budu muset využít "komerčně".

Nicméně pokud se týče osobního svědectví pro věřící, chtěl bych dělat setkání věřících, a tím více propagovat myšlenku sounáležitosti i s tak odlehlými místy na zemi, jako je třeba - a snad po těch pěti měsících už můžu říct - moje vesnice (bez uvozovek) San Franciscu de Moxos.

Tot' vše. Závěrem bych chtěl pozdravit všechny čtenáře časopisu, ale zvláště všechny z řad jezuitů, kterým jsem ještě nestihl napsat - otcem provinciálem počínaje a celým osazenstvem noviciátu v Kolíně konče. Těm posledně jmenovaným děkuju za krásný dopis, který mi poslali.

Chcete-li pomoci misiím, můžete přispět nejen modlitbou, ale i finančním příspěvkem na konto č. 8942-051/0100, variabilní symbol 11.

Složenyky je možné získat na adrese: Tovaryšstvo Ježíšovo, Ječná 2, 120 00 Praha 2.

Moje vesnice San Franciscu de Moxos

Pokračovat, i když to nejde

Tomáš Pavlů, SJ

Delegát z Novosibirska začal hovořit a jeho angličtina byla velmi dobrá. Během přestávky jsem ho pochválil, že mluví tak hezky anglicky. "Rus z Novosibirska" mi řekl: "Ale já jsem Američan." Tento malý příběh ukazuje na rozmanitost dvaceti pěti jezuitů z postkomunistických zemí, které spojuje nejen tato historická zkušenost, ale hlavně jejich práce na poli sociálního apoštolátu.

Setkání se uskutečnilo v Prešově 12. až 15. listopadu a motto znělo: "Přinášet soucit a spravedlnost Božího království do našich zemí, našim lidem, a zvláště chudým." Spolubratři přijeli z těchto zemí: Albánie, Chorvatsko, Česká republika, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Rusko, Slovensko a Slovinsko; setkání se také zúčastnil Pierre Charentenay (vedoucí OCIPE) v Bruselu a tři jezuité z Říma pod vedením Michaela Czerneho, který je sekretářem pro sociální apoštolát na kurii.

Slovenský provinciál nás přátelsky přivítal a ve své přednášce hovořil o tom, že mnozí věřící postrádají sociální citění, a připsal to na vrub rokům, které jsme prožili v totalitě. Přiznal, že v jeho provincii není tato práce příliš vidět a že na tomto poli mají deficit.

Během diskuse o spiritualitě jsme hovořili o svých zkušenostech s chudými a potřebnými. Zazněly příběhy o přátelství s chudými, ale

také těžkosti, které zde jsou; například často při práci s bezdomovci, opuštěnými dětmi nebo s nezaměstnanou mládeží vidíme krátkodobě velmi málo dobrých výsledků. Snad nejvíce na mne zapůsobila zkušenost belgického jezuitu Amauryho, který pracuje v Římě. Každoročně italský prezident přijímá delegaci chudých. Amaury dostal za úkol připravit jednu skupinu na toto setkání. Hovořil se ženou, která neuměla ani číst, ani psát, nicméně měla toho hodně, co by řekla prezidentovi. Amaury to zapsal a za několik dní jí to přečetl a ptal se: "Pochopil jsem správně, co jste chtěla říci"? Žena začala plakat; poprvé v životě byly její myšlenky někým napsané a i když neuměla číst, viděla je na papíře. Delegace zástupců chudých z celé Itálie se nakonec kvůli vnitropolitické situaci nesetkala s prezidentem, ale s poslanci parlamentu. Upřímnost a prostota lidí odstranila bariéry vzdělání a spo-

lečenského postavení mezi poslanci a chudými a pro obě strany bylo toto setkání obohacujícím. Jiná otázka je adresována spíše nám, jezuitům: Jaký je vztah mezi bídou, která ponizuje a musí být překonána, a chudobou se svojí prostotou a krásou, tak jak je v našem slibu?

Jednou z nevýhod, která je společná pro jezuitu, kteří pracují na poli sociálního apoštolátu v postkomunistických zemích, je jejich izolovanost; většinou pracují sami a netvoří žádný tým. Pokud jsou přeloženi, většinou už nejsou nahrazeni někým jiným. Všichni jsme se shodli na potřebě dobré formace a přípravy pro tuto práci.

Taková je Albánie dnes

Nicméně bylo zdůrazněno, že i když chybí mladí jezuité s takovou formací, je třeba nadále pokračovat a působit mezi Romy, bezdomovci, osamělými duchodci, nezaměstnanou mládeží. Jezuité z Polska hovořili o svém podílu na duchodové reformě, a to ukázalo i na důležitost intelektuální práce v této oblasti. Zvláštní kapitolou je tzv. skrytá či skrývaná chudoba obyvatel s nízkými příjmy a větším počtem dětí. V pátek v podvečer mezi nás zavítal spišský biskup František Tondra, který vede komisi sociálního apoštolátu při Slovenské biskupské konferenci, a biskup Bernard Bober, který je odpovědný za apoštolát Romů. Oba hovořili o svých zkušenostech na tomto poli. Pro mne zde vyvstala otázka, zda se Romové musí přizpůsobit naší kultuře, či je možné najít nějakou jinou cestu, která je přijatelná pro obě kultury. Manželé Vančovi z Bratislavy představili práci Sociální akademie, která působí mezi malými podnikateli na Slovensku pomocí různých kursů a seminářů.

P. Pierre de Charentenay, vedoucí kanceláře OCIPE v Bruselu, popsal strukturu Evropské unie a poslání jezuitů v ní. V živé diskusi jsme hovořili o křesťanském původu našeho kontinentu a o křesťanských hodnotách v dnešní Evropě. Můžeme přijmout Evropskou unii, pokud jsou v ní prosazovány liberální potratové

zákony či manželství homosexuálů? Pierre se vyjádřil velmi jasně: Církev nebude mít v EU privilegia nebo moc, ale může mít vliv na veřejné záležitosti díky přesvědčení a činnosti svých členů. V obojím může Tovaryšstvo hodně pomoci.

V závěrečném hodnocení byla vysoce oceněna tato série setkávání jezuitů pracujících na poli sociálního apoštolátu. Je škoda, že takových kursů není více. Možná by naše provincie vypadala akceschopněji, kdyby se více pracovalo s lidmi (jezuitu) a na stálé formaci našich pomocí kursů a dílen. Někteří účastníci říkali, že čas na výměnu zkušeností byl příliš krátký a bohoslužby byly chladné. V diskusi bylo navrženo zřízení webové stránky a byla zdů-

razněna nutnost lepší vzájemné komunikace mezi jezuitu působícími v této oblasti a provinciály.

Nepracuji v sociálním apoštolátu a důvodem, proč jsem byl pozván na setkání, byla zpráva, kterou jsem napsal jako podklad pro ostatní účastníky. Pracoval jsem na ní společně s Michaelem Czernym, kanadským jezuitou, který se narodil v Brně. Prešov jsme opouštěli společně s Michaelem v pondělí 16. listopadu a toto datum bylo více než symbolické. 16. listopadu 1989 bylo zavražděno šest jezuitů v Salvadoru, kteří učili na univerzitě a hájili rolníky a bezzemky proti statkářům. Jedním z těch, kteří je přijeli nahradit, byl i Michael Czerny.

Účastníci setkání

Knihy jsou němi učitelé (libri muti magistri sunt)

ROZHOVOR

V říjnu byla otevřena v olomouckém Centru Aletti knihovna. Na zaměření a úkoly knihovny jsme se zeptali její vedoucí PhDr. Marie Vacové.

Knihovna je součástí Centra Aletti, a proto je jejím prvořadým úkolem zabezpečovat informační požadavky Centra a jezuitské komunity v Olomouci. Je to centrální knihovna českých jezuitů. Dalším úkolem je poskytovat literaturu a informace studentům katedry spirituality, mezináboženského dialogu a studií křesťanského Východu, jež je součástí Cyrilometodějské teologické fakulty, ale sídlí v Centru. Samozřejmě, že naše fondy mohou využívat i studenti ostatních fakult Univerzity Palackého.

Vaše knihovna se tedy zaměřuje na vysokoškolské studenty. A jak je to s dalšími zájemci?

Knihovnu může navštívit kdokoli, kdo má zájem o literaturu z našich fondů. Všichni čtenáři ovšem musí počítat s tím, že stráví dost času ve studovně, protože výpůjčky jsou pouze prezenční - nepůjčujeme literaturu mimo budovu Centra Aletti.

Jak se zájemce dozví, co si u vás v knihovně může půjčit ke studiu?

Společně se třemi dalšími knihovnami: Centrální katolickou knihovnou, Evangelickou teologickou knihovnou v Praze a Teologickou knihovnou Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích jsme podali návrh na grant, jehož cílem bylo zpřístupnit katalogy teologických knihoven na INTERNETu, ale bohužel nebyl vybrán. Takže nezbyvá než naši knihovnu navštívit osobně a podívat se buď přímo po knihovně, anebo nahlédnout do katalogu.

Otevře si tedy šuplíček a začne se probírat kartičkami?

Ne, posadí se k počítači a veškerou dosud zpracovanou literaturu najde v něm. Knihovní fond je uložený v systému TINLIB, který čtenáři umožní nalézt nejen knihy, ale také periodika, články a CD s vážnou hudbou, a to

hned z několika hledisek. Podle autora, názvu, ale také podle tématu knihy, článku či CD, jazyka, nakladatele, edice, u CD podle interpreta a podobně.

V Olomouci je více knihoven zaměřených na studenty. Čím je chce přilákat vaše knihovna?

Máte pravdu, vedle Státní vědecké knihovny s velmi bohatými fondy je v naší bezprostřední blízkosti také knihovna Univerzity Palackého a knihovna Cyrilemetodějské teologické fakulty. Naše knihovna nabízí čtenářům literaturu teologickou, filozofickou, lingvistickou a okrajově také publikace o sakrálním umění. Zaměřujeme se v souladu s posláním Centra Aletti na spiritualitu a filozofii východních křesťanů, zejména Ruska. Díky otci Tomáši Špidlíkovi máme také - asi jako jediní v České republice - kompletní sbírku Sources chrétiennes, tedy dosud publikovaných kritických vydání spisů církevních otců.

Zmínila jste se o lingvistické literatuře...

Naše knihovna získala dva velmi významné dary. Paní Dagmar Marešová věnovala Centru Aletti knihovnu svého manžela, Františka Václava Mareše - profesora slavistiky na Univerzitě ve Vídni. Díky tomuto daru jsme získali i unikátní prameny a díla nejen z bohemistiky a rusistiky, ale také polonistiky, sorabistiky, kroatistiky a dalších slovanských jazyků. Společně s druhým darem, knihovnou profesora Vojtěcha Tkadlčíka, máme také velmi kvalitní literaturu týkající se církevní staroslověnštiny a dějin Velkomoravské říše, především působení Cyrila a Metoděje. O tuto literaturu projeví velký zájem pracovníci katedry bohemistiky a slavistiky filozofické fakulty Univerzity Palackého a České akademie věd.

Takže vaše knihovna je složená z darů?

Ne úplně, i když většinu fondu tvoří darované knihy. Nové knihy a časopisy nakupujeme jak české, tak zahraniční, například ze Slovenska, Polska a prostřednictvím firmy Lange und Springer i z Francie, Německa, Itálie a dalších zemí.

Hovořila jste o svém kolegovi. V knihovně pracujete jen vy dva?

Ano. Kolega Mgr. Jiří Piáček vystudoval teologii na CMTF a v knihovně má na starosti periodika, jejich akvizici, zkatalogizování, zpřístupnění čtenářům i excerpci vybraných českých titulů. Větší měrou se stará o čtená-

Naše svědectví musí být věrohodné

Pedro Arrupe, SJ

Mládež a evangelizace

Pokračování z minulého čísla

O pět let později mluvil papež Pavel VI. na Světovém dnu misí o nových červánčích na obzoru misí: "Stojíme v rozhodujícím bodu historického vývoje." A v *Evangelii nuntiandi* shrnuje papež výsledky biskupské synody z roku 1974 v mistrovské syntéze: Problémy ostře vystupují na světlo, rýsují se řešení a otevírá se rozsáhlý obzor.

Myslím si, že rozhodující problém spočívá v tomto: Svět má novou tvář a je plný napětí. Otřesy, jež to způsobily, velmi úzce souvisí s problémy, jako jsou chudoba a svoboda člověka a národů, nespravedlnost a úpadek morálky. A to je důvod, proč se v teorii a praxi evangelia vynořují nová hesla: rozvoj, osvobození, spravedlnost a mravnost. Podněty k zamyšlení, s nimiž se snažíme přiblížit vzniklé problematice, se snad dají schematicky načrtnout:

* Evangelizace je skutkem spásy. Jejím cílem a účelem je hlásat vykoupění, zprostředkovat víru a otevřít přístup k milosti Ježíše Krista v jeho Církvi;

* nebo: Úsilí Církve podporovat rozvoj a spravedlnost je znamením, jež ukazuje k evangeliu. Toto úsilí lze nazvat "preevangelizací";

* opět jinak: Hlásání je přímá evangelizace, angažovanost za rozvoj je nepřímá evangelizace. Obojí je potřebné.

* V *Gaudium et spes* se praví: "Vlastní poslání, které Kristus svěřil své Církvi, není rázu politického, hospodářského nebo sociálního; cíl, který jí Kristus stanovil, je rázu náboženského. Avšak právě z tohoto náboženského poslání vyplývají úkoly, světlo a síly, které mohou sloužit k vybudování a upevnění lidské společnosti podle Božího zákona."

Porovnáme-li tento text s jinými koncilními texty, zcela jasně z toho vyplyne, že pomocné akce a rozvojová pomoc jsou bezprostřední součástí evangelizačního příkazu a ne pouze jeho podporou nebo *Captatio benevolentiae*.

Ve shora citovaném textu přibližuje Pavel VI. vzájemně evangelizaci a rozvoj. Není zde žádné dilema, a už vůbec ne rozdělení. Mluví o koordinaci, vzájemném doplňování a syntéze evangelizace a rozvoje. V *Evangelii nuntiandi* jde ještě dál: "Mezi evangelizací a podporováním lidství (tj. rozvoje, osvobození) je reálná a úzká souvislost."

Nakonec je třeba říci, že mnozí lidé každý výše zmíněný rozdíl odmítají. Člověk je milován Bohem jako celek. Nelze ho rozložit do dvou částí. Stvořitel chce, aby se člověk mohl uskutečňovat jako celek.

Ale: Co je evangelizace ve své nejhlubší podstatě? Máme-li někde nalézt odpověď na tuto otázku, musíme to, co spojuje minulou a budoucí evangelizaci, co tato evangelizace znamená pro nás a pro mládež, hledat v tomto středu.

Proto bych chtěl teď poukázat na to, co se nám v Písmu svatém jeví jako nejvnitřnější jádro konečné a nejhlubší skutečnosti: nevyzpytatelné tajemství Boží, jehož životní uskutečnění zní ve slově "troj-jedinost" až příliš suše. Víme, že se "lidská duše" cítí tvář v tvář tomuto tajemství ve "zvláště hluboké temnotě", jak říká svatý Jan od Kříže. A přesto to ve víře chápeme jako "vědění, které nic neví, ale které všechno vědění přesahuje". Pro nás

je to "temnota, která osvětluje".

Nejde nyní o otázku, jak o tom máme s dnešní mládeží mluvit. Spíše jde o to, abychom získali v nejhlubším středu naší víry místo, ze kterého bude mít naše činnost ve službě evangelia sílu většího svědectví. Snad potom mládež opět najde přístup.

Praví-li se v 1. listě sv. Jana "Bůh je láska", co to znamená konkrétně? Znamená to, že božské osoby - aniž by ztratily své vlastní bytí - se druhým osobám otevírají a totálně odevzdávají, a tak jsou jedno v dokonalé koinonii. Ukazuje to ale také, že celá osobní a meziosobní lidská skutečnost musí být měřena podle tohoto modelu. Protože jedině v tom můžeme najít ono štěstí, k němuž jsme určeni. Z tohoto nejhlubšího a prapůvodního pramene lásky, podle II. vatikánského koncilu, také k poslání k evangelizaci. Zde tedy je také nejhlubší důvod nezbytných znamení pro autentickou evangelizaci.

Evangelizace je iniciativní láska, která přichází jako první a neočekává žádnou zásluhu, jak ostatně vychází od Otce Ježíše Krista. Znamená také víc než pouhé zprostředkování poselství. Musí být odevzdáním sebe sama a současně otevřením se pro druhého a pro to, co on může dávat: láska je výměna. Zde neexistuje vztah bohatý - chudý. A nakonec je

třeba říct, že evangelizace se nemůže uskutečnit jen tak "během cesty". Neboť vytváří společenství.

Při tom všem musí být naše jednání nesené účastí na Božím životě, která je nám darována, protože má přece být jejím výrazem. Opravdu si myslíme, že mládež pro to nemá vůbec žádný smysl? Ani tehdy ne, když to vidí v živém svědectví před sebou?

Chceme tuto myšlenku ještě trochu prohloubit. Otec, onen nejvnitřnější střed vnitřní božské skutečnosti, z níž v nejabsolutnějším smyslu vše ostatní pochází, nezůstává uzavřen v sobě a pro sebe. Aniž se ztrácí nebo vzdává sám sebe, totálně se odevzdává. To, čemu my říkáme lidská důstojnost, je pouhý odlesk této reality. Jako obraz Boží je lidská osoba středem a současně pramenem všeho toho, co z ní zodpovědně vychází. Ale současně také platí, že lidská osoba jen tehdy dostojí své důstojnosti, je-li velkomyšlná a velkorysá v rozdávání sebe sama. Jenom ten, kdo svůj život ztratí, opět ho nalezne. Jinými slovy: mám konečnou odpovědnost za svůj život. Jednoho dne se budu muset zodpovídat z toho, co jsem udělal a co jsem neudělal. Nikdo mi tuto zodpovědnost nemůže a nesmí vzít nebo mě jí zbavit (jsem jedinečný a nenahraditelný). Každý se musí

učit a měl by se učit být si toho stále vědom. Aby toto pojetí vlastního bytí a vlastní zodpovědnosti nevedlo k hrdosti a pýše, je zde garantující druhý aspekt tohoto pohledu: zrazuji sám sebe, zůstávám-li uvězněn sám v sobě a celý svět nechávám otáčet kolem sebe. Jenom v příklonění se k druhým, jenom ve "vyskočení ze sebe sama" mohu zabránit tomu, abych se neztratil. Nepatří snad k nejhlubší touze mládeže získat samostatnost a rozvíjet schopnost odevzdávat se?

Otcova láska vytváří onu osobu, jejíž zvláštností je být úplně spojen s druhým poutem vděčnosti, být výrazem a současně "údajem o obsahu" toho druhého a současně být jako protějšek odpovědi (německy Antwort) a tak se také dávat, být poslán, aby se mohla vrátit a opětovat oddanost.

Jak se to jeví přeloženo do lidského života, ukázal nám Bůh sám ve vtělení svého Syna. Ježíš Kristus je člověk, v němž se sjednotilo bytí a poslání; člověk, který nejenom Boží poselství zvěstuje, ale žije ho, ba dokonce tímto poselstvím je: "Kdo vidí mne, vidí Otce" (Jan 10,30). V jeho životě a v jeho poselství se uskutečňuje to, o čem mluví. A nehlasá nic, co se v něm neuskutečňuje nebo v něm není přítomné.

Evangelizace je podíl a účast na Slově Ježíše Krista. Vyžaduje co největší jednotu existence a poslání. Musí v nás žít to, co hlásáme. Abychom řekli jedním slovem, které je pro mládež důležité - věrohodnost!

V pohledu na mládež se mi zdá důležitá ještě jedna myšlenka: Rostoucí materiální a duchovní spojení lidstva je skutečností. Že toto rostoucí spojení není součástí nějakého úplně náhodného kosmického celkového vývoje, patrně ukázal Teilhard de Chardin. Boží zjevení nám zas ukazuje, že nebeský vrchol smyslu celého tohoto vývoje je člověk Ježíš Kristus: kosmogenezé jako kristogenezé. "Všechno je stvořeno skrze něho a pro něho" (Kol 1,16nn) a "v něm má být všechno sjednoceno" (Ef 1,10). Proto je on základem onoho světového řádu a my jsme povoláni k tomu, abychom o tento řád usilovali.

To není žádná teorie, která by byla vymudrovaná za psacím stolem, ale odkrytý způsob pohledu těch, kdo vlastním nasazením života byli svědky živé a smrtelně vážné skutečnosti Ježíšova života a umírání. Divil bych se, kdyby se mládež, která se celým svým nasazením a s nebezpečím vlastního života umí upsat marxismu a terorismu, že by nebyla ochotna se stát "spolupracovníky Ježíše Krista", když se setká s přesvěd-

čivými "předpracovníky".

Společenství Otce a Syna "přetéká" životem. Tak Církev prožívá a tak věřící po staletí zakoušejí Ducha svatého. Tento Duch svatý je vpravdě první a hlavní hlasatel víry.

Abych se vyjádřil slovy patriarchy Athenagorase: "Bez Ducha svatého je Bůh nepřítomný, Kristus je věc minulosti a evangelium je mrtvá literatura. Ale s Duchem svatým povstává kosmos k novému životu, přináší stvoření, které je v bolestech, světlo říše ke světu, vzkríšený Kristus je v našem středu a evangelium je životní silou." Myslím si, že je i se zavřenými očima vidět, co nám chybí, nebo lépe řečeno, kdo nám chybí.

Proto také můžeme lehce poznat, co je třeba dělat nejprve:

Naslouchat: při čtení Písma, v meditaci, před svatostánkem, v rozhovoru s lidmi, při čtení novin atd. Být vnitřně otevřen a ptát se, "co duch říká obcím" (Zj 2,7).

Vyčkávat: tím míním neúnavně sázet a kropit věděním, že "ani ten nic není, kdo seje, ani ten, kdo zalévá - nýbrž pouze Bůh, který nechává vzrůst" (1, Kor 3,7) a jeho "duch, který vane, kudy chce" (Jan 3,8). Tím je dáno heslo pro poslední úvahu v této souvislosti.

(Pokračování přístě)

Překlad P. Josef Blaha, SJ a Eva Chaloupecká

ře, zaregistruje je, vystaví jim čtenářský průkaz a sdělí jim první informace o knihovně. Já mám na starosti akvizici a zpracování knih. Se jmennou katalogizací do TINLIBu nám pomáhají studenti. Věcné zpracování je na mně, ale při ní jsou mi radou velmi nápomocni členové jezuitské komunity, zejména otcové Jiří Novotný, Pavel Ambros a v poslední době i Pavel Koudelka. Celou kolekci CD s vážnou hudbou uložila do TINLIBu naše spolupracovnice z Centra Aletti Luisa Karczubová.

Shrnula byste na závěr služby, které čtenářům knihovny poskytujete, a prozradila také něco z vašich plánů?

Čtenáři si mohou v knihovně prostudovat knihy a časopisy z oborů teologie, filozofie, lingvistiky a částečně umění. V orientaci jim pomáhá katalog knih, periodik a článků. A právě s články máme další plány. Chceme rozšířit počet časopisů, ale i sborníků, z nichž budeme články a statě excerpovat, a to především o cizojazyčné tituly, v první řadě o tituly ruské.

Dále bychom našim čtenářům rádi pomohli při tvorbě různých bibliografií, na INTERNETu zpřístupnili databáze jiných knihoven a prostřednictvím MVS (meziknihovní výpůjční služby) pro ně získávali i tituly, které naše knihovna nevlastní. Chceme spolupracovat se všemi knihovnami v Olomouci a dalšími knihovnami s podobným zaměřením, především z okruhu neoficiálního sdružení teologických knihoven České republiky v čele s Centrální teologickou knihovnou a knihovnou Evangelické teologické fakulty v Praze.

PhDr. Marie Vacová

Z HISTORIE

Jezuitský filozof P. Johannes Baptist Lotz

Józef Bremer, SJ

P. Lotz (1903-1992) byl zároveň uznávaným filozofem, profesorem s velkým didaktickým talentem, ale také duchovním vůdcem, člověkem usebranosti a modlitby. V paměti naší komunity v Mnichově zůstala živá jeho prostota, umění těžit se drobným věcem.

Narodil se 2. srpna v Darmstadtu jako nejstarší ze sedmi sourozenců. R. 1921 ukončil *Realgymnasium* a 14. září téhož roku vstoupil do Tovaryšstva Ježíšova. Po noviciátě ve Feldkirchu (Rakousko) studoval více než tři roky filozofii ve Valkenburgu (Holandsko). Z této doby si P. Lotz obzvláště pamatoval jezuitu P. Kleina, SJ, profesora epistemologie. Uváděl ho do Hegelových, Russelových a Maréchalových děl, jemu byl P. Lotz vděčný za své první "filozofické probuzení". Poté byl vyslán do Německé koleje v Římě (*Germanicum*), vedené jezuitou, jako repetitor filozofie pro diecézní seminaristy. Nějaký čas plnil stejnou funkci v Anglické koleji. Přítom navštěvoval některé přednášky na Gregoriánské univerzitě. Svou publikační činnost zahájil psaním krátkých recenzí do časopisů *Scholastica* a *Gregorianum*. Vatikán, Gregorián-

ská univerzita a památky Věčného města na něho zapůsobily silným dojmem. V letech 1929-33 studoval teologii v Innsbrucku, kde se poprvé seznámil s díly velkého existencialisty Martina Heideggera (1889-1976). 26. července 1932 byl kardinálem Faulhaberem vysvěcen na kněze v jezuitském kostele sv. Michala v Mnichově.

R. 1933 se podílel na *Katholikentag* ve Vídni a ve stejném roce zahájil v St. Andrä (Rakousko) třetí probaci. Rok třetí probace je posledním rokem jezuitské formace, často nazývaným "druhý noviciát". Se světem filozofie se P. Lotz poprvé spojil na Mezinárodním filozofickém kongresu v Praze. S Karlem Rahnerem (1904-1984) zahájil doktorandské studium filozofie na univerzitě ve Freiburgu. Freiburg si nevybrali náhodně, zde totiž přednášel M. Heidegger. Později P. Lotz píše: "V osobě Martina

Heideggera jsme se setkali s opravdovým akademikem, do jehož školy se vyplácelo jít. Jeho semináře o Hegelovi se účastnilo dvanáct studentů, z nichž jen my dva jsme byli začátečníky. Tomuto mistru vděčím za své druhé filozofické probuzení." Přednášky, semináře i rozhovory s M. Heideggerem vtiskly trvalý rys jeho vlastnímu filozofickému myšlení. Po promoci (1936) se stává profesorem ontologie a filozofické antropologie v jezuitském Berchmanskolleg v Pullachu u Mnichova. R. 1937 byl P. Lotz jmenován rektorem koleje. V této době skládá své slavné řeholní sliby. Úřad rektora Berchmanskolleg vykonával P. Lotz celkem třikrát, byl též rektorem jezuitské filozofické fakulty. Na začátku r. 1945 byla budova koleje obsazena *Ředitelstvím německých drah* a scholastici evakuováni do Maria Eck v Chiemgau. Vrátit se mohli na konci srpna r. 1945. Kolej i filozofická fakulta zahájily normální práci a r. 1971/72 se přestěhovaly z Pullachu do Mnichova. Roku 1952 dával P. Lotz přednášky v doktorandském a licenciátním kurzu na Gregoriánské univerzitě. Až do své emeritace (1973) přednášel vždy v zimním semestru v Římě a v letním v Pullachu, později v Mnichově. Do r. 1963 se podílel na Mezinárodních filozofických kongresech.

P. Lotz byl členem *Görres-Gesellschaft*, patřil do "úzkého kruhu"

Německé filozofické společnosti, do římské *Academia di San Tommaso*, byl členem korespondentem *Société Philosophique de Louvain*. Žil v úzkém přátelství s psychologem C. G. Jungem (1875-1961) i s psycho-terapeutem a znalcem zen buddhismu, hrabětem Karlfriedem Dürckheimem (1896-1988). Plodná byla jeho spolupráce se známým teologem Romanem Guardinim (1885-1968) a také angažování se v práci *Katolické akademie* Bavorska, Freiburgu a Augsburgu. Jeho dílo na poli filozofie a duchovní literatury čítá více než čtyřicet knižních titulů. K tomu se připojují četné články ve specializovaných slovnících a časopisech. Jeho nejpopulárnější kniha *O samotě člověka, duchovní poměry v epoše techniky* (1955) se dočkala několika vydání a byla přeložena do mnoha jazyků.

Transcendentální filozofie a existencialismus

P. Lotz si už v době filozofických studií ve Valkenburgu komentoval pro svou vlastní potřebu díla sv. Tomáše Akvinského. Silný dojem na něho udělala exegese děl Akvinského vedená jezuitou M. de la Taille a R. Arnou na Gregoriánské univerzitě. Konfrontace s osobou a myšlením M. Heideggera ukázala jeho filozofickému myšlení a vědecké práci nové horizonty. Mistrovská interpretace Kantových, Leibnizových, Hegelo-

vých, Schellingových a Hölderlinových děl, kterou prováděl Heidegger, se svérázně doplňovala se scholastickou metodou filozofování, která byla P. Lotzovi dobře známa. Tyto dva filozofické směry, tomismus a existencialismus, se pronikají v jeho doktorské práci *Bytí a hodnota* (1938), kterou obhájil ve Freiburgu.

P. Lotzovi se nelíbilo, když na jeho filozofii dávali nálepku neoscholastiky nebo tomismu. Byl ochotný přijmout termín scholastika, on sám však nejradyš užíval charakteristiku "transcendentální ontologie". Chtěl se tak distancovat od objektivní tomistické ontologie. Na této cestě filozofování mu byli společníky B. Welte, jezuité J. de Finance, W. Kern, E. Coreth a na poli teologie K. Rahner. Jako východisko své transcendentální metody si vybral kontemplaci činnosti člověka. Jejím cílem je bytí, které je však pojímáno jako první v ontologickém řádu.

Filozofie, o které mluvíme, je nejen otevřená zjevení hlášanému Ježíšem Kristem, ale také připravená čerpat z jeho pravd. P. Lotz měl zato, že to neznamená ani zfalšování jejího předmětu, ani rezignaci z rozumových metod filozofování. Jeho pochopení filozofie a jejího vztahu ke zjevení je shodné s duchem I. vatikánského koncilu a jeho konstituce *Dei Filius*.

Tento pokus spojit klasickou ontologii s transcendentální filozofií

obsahuje zcela určitě mnoho nedopracovaných míst. Často se mu vytýká nepřiliš jasně rozlišení filozofického způsobu argumentace od teologického nebo ukvapené a skryté užívání teologických předpokladů. Například tvrzení o interpersonálním spojení mezi absolutním bytím a člověkem vychází ve své postati ze zjevení a celá teoretická argumentace se připojuje teprve později. V jeho metodologických předpokladech a jejich použití týkajících se tohoto problému chybí požadovaná přesnost.

Transcendentální metoda nekončí antropocentrismem, ale ukazuje člověka jako bytí nasměrované k někomu. Člověk je ve své hloubi povolán a pozván Bytím, které ho převyšuje a v němž teprve člověk koná. Ono Bytí, které člověka udržuje, před ním stojí jako absolutní a osobní Ty. Samo spojení s předměty nestačí k tomu, aby se konstituoval podmět, nezbytnou podmínkou je jiný podmět. Být volán a být v osobním dialogu pozvání a odpovědi patří ke konstituci člověka. Podstata náboženství tkví v tomto dialogu.

Autor studoval techniku, filozofii a teologii v Polsku, poté filozofii v Mnichově. Nyní přednáší na jezuitské Filozofické fakultě v Krakově.

Přeložil Jan Regner, SJ

Vzít druhé vážně

Irský jezuita Michael Hurley je zakladatelem ekumenické školy (Irish School of Ecumenics) v Dublinu. V této oblasti je to odborník s mezinárodním renomé. Ivana Dolejšová je ředitelkou Institutu ekumenických studií v Praze a farářkou Československé církve husitské. Oba se sešli na neutrální půdě Malostranské kavárny, objednali si kávu a začali hovořit.

Co je ekumenismus? Na co je ekumenismus?

Michael: Ekumenismus má svůj počátek ve skutečnosti rozdělení, církve jsou oddělené jedna od druhé a hlásání evangelia působilo někdy také utrpení. Ekumenismus je snaha něco s tímto problémem udělat, obrátit druhé vzájemnou spoluprací, učením se od druhých a postupně najít Boží vůli pro církev a pro svět.

Ivana: Souhlasím s tím, co bylo řečeno. Pro mne má ekumenismus ještě jednu dimenzi. Slovo ekumenismus znamená žít společně v jednom domě. Pro mne ekumenismus znamená, že znovuobjevíme, že my křesťané žijeme v jednom domě a vyznáváme jednu církev. Důležitou součástí ekumenismu je znovuobjevení zkušenosti jednoty a společné tradice. Je dobré rozeznat, že jsme začali společně při seslání Ducha svatého, a přestat s prohlášeními, že církev byla založena v roce 1521 nebo 1555 nebo 1920, a vzít svou historii jako společnou historii.

DIALOG

Michael: Církev ne znovuzala, ale byla reformována v době reformace. Byla zde protestantská reformace a také římskokatolická reformace. Bohužel reformace a protireformace šly od sebe daleko. Řekl bych, že jsme ve stejné domácnosti, ale problém je v tom, že se nepotkáváme. Je zde spolupráce, ale ta nestačí na evangelizaci světa.

Ivana: Historie je pouze jedná část, důležité je, kde jsme nyní. Myslím, že je třeba podporovat iniciativu, kdy se lidé scházejí, hlásí se k sobě jako křesťané, modlí se společně a jsou ochotni sloužit společně lidem a nehledat prospěch pro jednu či druhou stranu a vzít druhého jako rovnocenného partnera.

Michael: Naší úlohou je hlásat evangelium a samozřejmě jsou zde rozdíly. Myslím, že bychom si lhali, kdybychom dělali, že jsme stejní, nebo si mysleli, že jsme stejní.

Ivana: Je to podobné jako v mezilidských vztazích. Jestliže přijmu dru-

hého jako rovnocenného partnera neznamená to, že musím souhlasit se vším, co říká, věří a dělá. Rovnost či rovnocennost pro mne znamená, že беру ty druhé vážně a jsem ochotný přimout, že Bůh hovoří i k těm druhým, a skrze druhé se mnou. Patří k tomu také rozeznání toho, co je dobré v mé tradici, a mít odvahu opustit to, co není dobré. Důležité je také rozpoznat to hodnotné v tradici druhých.

Samostatnou kapitolou je asi odpuštění a smíření?

Michael: Ano, snad nejtěžší je odpustit druhému.

Ivana: Souhlasím.

Michael: Slovo smíření je mnohem vhodnější a lepší pro vyjádření toho, co hledáme. Co chybí církvím nejen v Irsku nebo bývalé Jugoslávii, ale všude, je důvěra. Z minulosti jsme zdědili antipatie, nedůvěru a určitou hořkost. Potřebujeme odpustit zranění, která v sobě nosíme, litovat a kát se, protože každá strana zraňovala a byla zraňována.

Ivana: Myslím, že jsem se potkala s některými lidmi, kteří prošli tímto procesem. Žili pokání kvůli rozdělení církve a jsou schopni odpustit. Otázkou je, kam jít dál z tohoto bodu. Jak žít život usmířených. Jak žít ve společenství jedněch s druhými.

Michael: Těžkostí také je, že každý z nás je na jiné úrovni. Někteří katolíci jsou velmi ekumeničtí, jiní silně neekumeničtí. Ti, kteří jsou ekumeničtí a chtěli by jednat na základě svého přesvědčení, by se mohli dostat do nového schizmatu.

Ivana: Myslím, že máte velkou pravdu, protože nemá smysl vybudovat jednotu s jednou částí lidí a rozbít ji s druhými. Když někdy pláči nad pomalostí církevních dokumentů, uvědomuji si, jak je také důležité, aby dokumenty nešly tak rychle, že by se lidem vzdálily.

Michael: V katolické církvi, která je mnohonárodnostní, se někdy jde tempem těch nejpomalejších, a to je skutečný problém. Někteří lidé navrhuji, abychom se stali více regionální v aplikaci různých pravidel.

Žijeme v době příhodné pro ekumenismus?

Michael: Někteří lidé tvrdí, že ekumenismus se přestal rozvíjet, že se nacházíme v zimě ekumenismu. Katolická církev měla po II. vatikánském koncilu velké nadšení pro ekumenismus, které však nějak vyprchalo. Jak je můžeme oživit? Vidíme, že ekumenismus je v malých věcech; říká se, co je malé, je hezké, malá gesta na místní úrovni, osobní vztahy udělají mnoho dobrého.

Ivana: Během komunismu se věřící různých denominací scházeli, modlili se, studovali společně Písmo, ale náš společný nepřítel je pryč. Nyní musíme objevit něco nového, co nás přivádí k sobě, a také si přiznat skutečnosti, které nás rozdělují. Myslím, že z pohledu lidí, kteří se scházejí a společně se modlí, není ekumenismus v zimě.

Michael: Bohužel, cítím hodně apatie, určitě v katolické církvi, když srovnám situaci, jak jsem ji poznal v šedesátých letech. Je zde velice málo nadšení.

Ivana: Dobu II. vatikánského koncilu znám pouze z knížek a z vyprávění a pro mě to je období terapie pro katolickou církev a skrze ni také pro jiné církve; bylo to období velké naděje. V krizi není jenom ekumenismus, ale také například dialog s kulturou, ve které žijeme. Další důležitý element je mezináboženský dialog, který je nyní mnohem více rozvinutý než v šedesátých letech. Dává nám další důležité otázky a další výzvy.

Jaké jsou vaše zkušenosti s představenými, hierarchií na poli ekumenismu?

Michael: Moje zkušenost je dobrá. Jsem jezuita a moji jezuitští představení mě povzbuzovali a byli velmi nápomocní. Naše ekumenická škola mohla začít fungovat díky tomu, že provinciál se setkal s dublinským arcibiskupem. Jistě mám také nějaké negativní zkušenosti. Nemyslím si, že skutečným problémem jsou představení. Existuje například direktář ekumenismu, který byl vydán v Římě,

a jsou v něm úžasné věci. Místní církve však často v tomto ohledu nic nedělají. Například v každé diecézi má existovat člověk, který má na starosti ekumenismus a má tyto věci popohánět. Jestliže by tento dokument byl uveden do života, věřím, že církve i svět by vypadaly jinak.

Ivana: Moje zkušenosti s církevními autoritami jsou smíšené. V naší církvi jsem měla hodně problémů ohledně ekumenismu. Je to zajímavé, protože podle církevních dokumentů je naše církve ekumenismu hodně nakloněná. Když jsme zakládali ekumenický institut, ze strany husitské a římskokatolické hierarchie jsme se mnohdy setkali spíše s překážkami než s podporou. Během let se to trochu zlepšilo. Na místní úrovni ve farnostech jsme však cítili od začátku zájem i podporu. Lidé nás zvali přednášet a pomohli nám i finančně. Kdybych si měla vybrat mezi nezájmem lidí a podporou hierarchie, dala bych přednost tomu, jak to je.

Zapsal a útratu zaplatil -top-

Michael Hurley, SJ

Ivana Dolejšová

Co přejete českým jezuitům do nového roku a jakou kritickou radu jim posíláte?

ANKETA

Přeji jim ignaciánskou svobodu ducha, tradiční jezuitskou otevřenost potřebám doby a světovost. Vyhýbejte se opaku a snažte se, aby na českém Tovaryšstvu byly tyto rysy více patrné než nyní.

Tomáš Halík, kněz, vysokoškolský profesor

Přeji jezuitům, aby se naplno mohli věnovat svému lákavému poslání - duchovnímu vedení a vzdělávání. Dětské hašteření v domácích médiích naznačuje, jak v naší dnešní společnosti i církvi chybí lidé, kteří dokáží pojmenovat závažná celospolečenská témata a analyzovat je. Není snad právě toto bytostný úkol pro jezuitu?!

Josef Beránek, vedoucí oddělení časopisů nakladatelství Portál

Pomohla bych si Gellertovým citátem: "Používej toho, čím tě obdařil Bůh, rád se zříkej toho, co nemáš! Každý stav má svou pohodu, každý stav má i své břemeno." Členům Tovaryšstva přeji, aby svá břemena nesli s humorem. Dále jim přeji, aby nepodlehli snaze některých členů naší církve srovnat všechny do řady, neboť: "Je velmi nebezpečnou věcí chtít donutit všechny, aby šli za dokonalostí stejnou cestou." To říká Hevenesi.

Anna Zikešová, duchodkyně

anketa - anketa - anketa - anketa - anketa - anketa - anketa -

Přeji a vyprošuji: aby dokázali vidět Boha ve všem a být pro všechny lidi (otevřenost, tolerance, úcta k člověku a jeho času i práci, sociální snahy). Aby ve společenství citlivě rozlišovali jak přistupovat k jednotlivcům i skupinám lidí. Aby vstupovali jejich dveřmi a vyváděli je do světla poznání Pravdy a spojení v životě Boží lásky. Aby mnoho mladých mužů, kteří uvidí tato společenství lásky, jednoty a otevřenosti, vstupovalo do jejich řad a aby vytrvali ve službě Bohu a lidem až do konce. Ad 2 obsaženo v přání.

Marie Werichová, duchodkyně

Na kritiku se necítím, nevidím do hloubky jejich činnosti. A co pozoruji, je jejich práce s dětmi, a to mi připadá dobré. Přeju jim, aby se jim dařilo držet Boha pořád na špičce vědeckého poznání.

Ludvík Vaculík, spisovatel

Aby na každém bylo vidět, že je jako jezuita šťastný. Nezapomeňte na kořeny a rozvíjení Ignácova odkazu.

Arcibiskup Jan Graubner

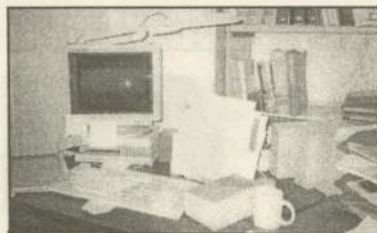

Jezuity neznám natolik, že bych jim chtěla něco vytýkat. Anebo je znám až tak, že mohu sympatizovat s jejich zájmem o okolní lidi, mladší i starší. Do dalšího roku jim přeji, aby svůj zájem neztráceli a udrželi ho alespoň na stejné výši jako chuť k jídlu.

Jitka Warausová, studentka

Anketu připravili Tomáš Pavlů, SJ, a František Hylmar, SJ

STUDIE

Akomodace předchůdce aggiornamenta? Na příkladu katolických misií v Číně

Josef Kolmaš

Aby vnitřní i vnější život římsko-katolické církve zbavil starých před-
sudků a překážek a nasměroval ho
k těsnějšímu sbli-
žování s novou
dobou a jejími po-
řebami a poža-
davy, vyhlásil
papež Jan XXIII.
(1958-1963) od-
vážné heslo
aggiornamento.
To ve svém ko-
nečném důsledku
mělo znamenat
úplnou změnu
myšlení: odvráče-

Aggiornamento
znamenalo postupné
přizpůsobování životu
moderní doby ve
všech rozhodujících
aspektech.

ní se od kategorií minulosti a vyrovnání se s postulaty přítomnosti našeho úplně změněného světa. V praktické rovině a v bezprostředním časovém plánu to znamenalo postupné přizpůsobování se životu moderní doby ve všech jeho rozhodujících aspektech.

Není nám známo, zda si otcové II. vatikánského koncilu (1962-1965) vůbec připustili myšlenku, že s něčím podobným, leč samozřejmě ve zcela odlišných historických a společenských podmínkách, se římská církev setkávala již v 16.-18. století. Tehdy se

totiž křesťanství, až dosud se ztotož-
ňující výhradně se středoze-
mím, a později s celoevropským kulturním
okruhem, začalo
v návaznosti na
velké zeměpisné
objevy předcho-
zích staletí stále
více rozšiřovat ta-
ké do mimoevro-
pských oblastí - do
Afriky, Asie a Již-
ní Ameriky.

Omezíme-li
svůj pohled na
vytyčenou proble-
matiku na asijský
kontinent a na něm pouze na jeho nám
nejvzdálenější část - Čínu, uvidíme
nejnáznorněji, s jakými problémy se tu
šíření křesťanství potýkalo. V Portu-
galci a Španěly objevených částech
světa, kde šířitelé křesťanství naráželi
převážně na nedostatečně organizo-
vané kmenové svazy a primitivní do-
morodá náboženství, nebyl christia-
nizaci kladen téměř žádný odpor. Tak
tomu bylo především v Africe a ve
Střední a Jižní Americe (také ovšem
proto, že své tamní koloniální panství
si portugalští a španělští dobyvatelé

studie - studie - studie - studie - studie - studie - studie - studie -

dokázali záhy mocensky a insti-
tucionálně zajistit).

Jiná situace a kvalitativně jiné s ní
spojené problémy vyvstaly při pří-
chodu západního křesťanství do sta-
rých, konsolidovaných kulturních zemí
Východu - Indie, Číny a Japonska.
V podobě, v jaké se v těchto zemích
s kulturními tradicemi výrazně se liši-
cími od evropských, s vlastními nábo-
ženskými soustavami (k tomu zpra-
vidla staršími, nežli bylo samo křes-
ťanství) a s celkově odlišným stylem
života, západní
křesťanství šířilo,
mohlo mít jen ma-
lou naději na širší
uplatnění.

Prozíravější
mezi jeho šířiteli
si proto velmi zá-
hy uvědomili, že
propagace západní
víry bez jistého
přizpůsobení se -
akomodace - míst-
ním podmínkám

a tradicím se nesetká s kýženým
výsledkem. Ve své apoštolské horli-
vosti si ovšem vůbec nepřipouštěli, že
by se z jimi dobře míněné akomodace
v důsledku ať už rivality mezi pří-
slušníky jednotlivých misijních řádů
a kongregací působících přímo v teré-
nu, nebo vlivem nepochopení v římské
kurii mohl stát vleklý a složitý vě-
roučný problém, který nakonec celé
misijní dílo v těchto zemích prakticky
zcela pohřbí, nebo alespoň na dlouhá
staletí umrtví.

V Indii se uskutečňováním teorie
a praxe akomodace nejvíce proslavil
italský jezuita Roberto de Nobili, který
se s cílem většího zdaru svého díla
začal dokonce všemožně přizpů-
sobovat stylu života a myšlení indické-
ho obyvatelstva: vedl odřikavý život
hinduistického kajícníka, osvojil si po-
svátý jazyk bráhmánů sanskr, ve
svých promluvách citoval indická svatá
písma a Kristovo evangelium vydával
za jednu z védských nauk starých Indů.
Pokud jde o křesťanskou nauku,

dovoloval na víru
obráceným po-
držovat všechny
hinduistické zvy-
ky, pokud neměly
vyloženě "pohan-
ský" charakter.
Pro takto pojatou
náboženskou pra-
xi, započatou
v jižní Indii, se
časem vžil název
malabárské rity
(od místa působe-

Italský jezuita Roberto
de Nobili vedl život
hinduistického kajícni-
ka a osvojil si posvát-
ný jazyk bráhmánů
sanskr.

ní Nobiliho). Ty prošly později trnitou
vývojovou cestou, než v důsledku
vzájemné misionářské revnivosti i ne-
pochopení na straně papeže Benedikta
XIV. (1740-1758) skončily v roce
1744 jejich definitivním odsouzením
a zákazem. Velký indický myslitel
Mahátma Gándhí musel tak ještě ve
20. století volat po křesťanské sná-
šenlivosti, prozíravě hlášané a usku-
tečňované Nobilim již před čtyřmi
stoletími: "My v Indii jsme se stali ne-
důvěřivými vůči misionářské instituci,

kteřá k nám přišla ze Západu, pro její západní vnější podobu. - Nezaměňujte to, co učil Ježíš, s tím, co platí jako moderní civilizace. Ptám se vás, kteří jste jejími misionáři - nečiníte nevědomky násilí lidem, se kterým žijete? Ujišťuji vás, k vašemu povolání nepatří vytrhovat lidi Východu z jejich kořenů. Tolerujte, cokoli mají dobrého. Nechte každého z nás žít svým vlastním životem."

Stejně, ne-li ještě tragičtěji dopadl osud čínské misie. Třeba však po pravdě říci, jak už ostatně naznačeno, že křesťanství, respektive katolictví se v Číně nikdy valně nedařilo, naopak cizí víra byla nejednou p ř e d m ě t e m ostrých útoků ze strany představitelů oficiální státní ideologie, již bylo konfucianství. Nebyly řídké ani případy, kdy nežádoucí exponenti cizí víry museli být ze země vykázáni.

Akomodační metodu zavedl do Číny zakladatel tamního jezuitského misijního díla, Ital Matteo Ricci. Ten po čtyřleté zkušenosti s praxí malabárských ritů v Indii (1578-82) přenesl pole své působnosti do Číny, a sice nejdříve do Makaa a Kuangtungu a od roku 1601 natrvalo do Pekingu. Tam se ovšem vedle vlastní misijní práce věnoval především rozsáhlé vědecké

činnosti v oblasti matematiky, mechaniky, chemie, lékařství, astronomie, geografie a kartografie a z těchto oborů také hojně publikoval, většinou čínsky. Jeho způsob akomodace s čínským prostředím a náboženstvím, stejně jako u jeho druhů a pokračovatelů (mezi nimiž bylo v dalších letech i osm příslušníků staré české řádové provincie), spočíval - vedle samozřejmého vnějškového přizpůsobení se čínské módě v oblékání, účesu apod. - především v dokonalém zvládnutí

čínštiny, ve znalostech historie čínského národa, jeho světských a duchovních tradic atd. a v navazování dialogu s místními učenými - mandaríny. Již to byl svým způsobem výrazný ústupek křesťanské nadřazenosti a uznání čínského

Nezaměňujte to, co učil Ježíš, s tím, co platí jako moderní civilizace.

vzdělanosti.

Tak vyspělému národu nemohl ovšem Ricci předkládat učení o existenci Boha, jakož i obecné křesťanské pravdy a morální zásady jako něco zcela nového, Číňanům neznámého.

Doc. PhDr. Josef Kolmaš, Dr.Sc. (1933), ředitel Orientálního ústavu Akademie věd ČR, sinolog a tibetolog. Publikuje v domácích i zahraničních časopisech.

APOŠTOLÁT MODLITBY

Leden

Úmysl všeobecný

Abychom se s dětskou důvěrou obraceli na Boha Otce, kterému je letošní rok zasvěcen.

Modlitba má být výrazem naší dětské důvěry i tehdy, když se nám zdá, že nás Bůh opustil. Milosrdný Otec na nás myslí s láskou.

Franz Werfel napsal knihu *Jeremiáš*. Po dobytí a zničení Jeruzaléma Babyloňany jde Jeremiáš ještě naposled pohledět na město a chrám v rozvalinách. Jako omámený opouští velesvatyni, svatyni, práh, kněžské nádvoří. Na vnějších stupních sloupové síně najde a pozvedne kamenný střep

těsně k očím, které ještě nic nechápou a hledají odpověď na to, co vidí před sebou. Střepina je úlomek z tabule Desatera. Z jeho středu vyniká odpověď, jež je víc než našeptávání a vidění. Je jasná a zřetelná: **Abys živ byl.** A Jeremiáš pochopí, že všechno, co Bůh činí, má jediný cíl: **ABYS ŽIV BYL.** I tehdy, když Bůh zkouší nebo trestá, dělá to proto, **ABYS ŽIV BYL!** Protože je milosrdný Otec a má tě rád jako své dítě.

Úmysl misijní

Aby se lidé na celém světě otevřeli víře v Boha Otce a chovali se k sobě navzájem jako bratři.

Poznávacím znamením křesťana musí být i dnes láska k chudým, slabým, trpícím. Uskutečnění tohoto náročného úkolu vyžaduje naprosté převrácení hodnot.

Křesťanům všech kontinentů bych rád připomněl výzvu II. vatikánského koncilu: "Musí být splněny především požadavky spravedlnosti, aby se jako dary lásky nabízely věci, které mají být

poskytnuty z titulu spravedlnosti."

Solidární společnost je budována díky tomu, že ti, kdo vlastní statky, se při pomoci chudým neomezují pouze na dary ze svého nadbytku. Poskytnout hmotné statky samo o sobě nestačí: je třeba mít *ducha sdílení*, abychom považovali za čest to, že můžeme svou péči a pozornost věnovat potřebám bratří, kteří se ocitli v nesnázích.

Úmysl národní

Aby otcové rodin byli stateční a věrně naplňovali své poslání, které od nich rodina i církve očekává.

Problém výchovy k otcovství se snad ještě u nás nezačal ani řešit. Jistě, máme předmanželské poradny, ale ty se tímto problémem nezabývají. A pře-

Únor

Úmysl všeobecný

Aby eutanazie a napomáhání sebevražednému ukončení života neohrožovaly život nejslabších, zvláště nemocných v posledním stadiu.

Naše kultura bývá označována jako kultura smrti. Zní to drsně. Pro ukončení života starých a neproduktivních lidí používá slovo "euthanasie", tj.

v překladu "dobrá smrt". Pod slovem eutanazie se však nemyslí "dobrá smrt", ale úkon, při jehož vykonání nebo vynechání následuje smrt.

Úmysl misijní

Aby církve ve Vietnamu měla dostatek pastýřů a těšila se úplně náboženské svobodě.

Úkol našich biskupů je těžký. Za totality byl ještě těžší. Nejtěžší je tam, kde nepřátelská totalita stále přetrvává, jako např. ve Vietnamu. Vzpomínáme

na sto sedmáct vietnamských mučedníků kanonizovaných r. 1988. - A kolik je jich nekanonizovaných jen za posledních padesát let?

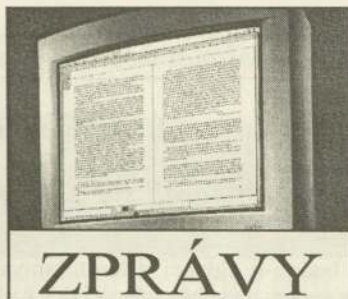
Úmysl národní

Aby farnosti nacházely účinné cesty k obnově a prohlubování svého života z evangelia, svátostí a ze vzájemného společenství.

Třetí rok přípravy na Velké jubileum nás vede k prohloubení života. Zní to hezky. Ale co je třeba konkrétně pro to udělat? A jak? Co pro

to dělá naše církve, naše diecéze, moje farnost? A co já? Málo, nebo nic? Co tedy pro to musím udělat?

na zpráva, která se zabývá tímto tématem v dokumentech 34. generální kongregace.

Indonézie

* Politická nestabilita a zášť extremistických muslimů ke katolické církvi se přirozeně odráží i v apoštolské činnosti jezuitů v Indonézii. Zatím nedošlo ani k materiálním škodám, ani ke ztrátám na životech. Naši, kteří pracují v Sociálním institutu v Jakartě, jsou ve stálém kontaktu se studenty a skupinami, které vedou muslimové.

Španělsko

* V polovině listopadu se uskutečnilo setkání devíti provinciálů, kteří zastupovali všechny evropské asistence. Hlavním tématem bylo ujasnění si priorit naší práce v Evropě.

Rusko

* Katolická duchovní správa Sibíře byla úředně zaregistrována Oddělením pro náboženské záležitosti v Novosibirsku. Apoštolský administrátor Josef Werth, SJ, vyjádřil zadostiučinění za toto rozhodnutí, které mu umožňuje žádat o dovození trvalého pobytu pro kněze a řeholní osoby.

Jezuitská služba uprchlíkům

* Stoupající počet uprchlíků do Itálie je důvodem pro otevření nového jezuitského střediska pro uprchlíky, které bude přijímat především ženy a děti.

* 250 ilegálních uprchlíků okupuje během posledních šesti týdnů pět kostelů v Belgii. Belgičtí biskupové veřejně podpořili takové akce, pokud jsou schváleny místní křesťanskou komunitou, jako vyjádření potřeb těchto lidí a pokud jsou prostředkem, jak upozornit vládu i veřejnost na nutnost řešení.

* Občanská válka v Sudánu stále pokračuje. Od roku 1983 byly zabity takřka dva miliony lidí.

Brno

* V Brně pokračuje rekonstrukce kostela, bylo zavedeno ústřední topení, pokračuje rekonstrukce vody a plynu. Duchovní správa plánuje otevření kostela na konec ledna.

Český Těšín

* O duchovní cvičení je v našem exercičním domě velký zájem. Letos bylo jednačtyřicet kursů a prošlo jimi celkem devět set lidí.

Hostýn

* Sekce pro mládež při ČBK uspořádala v listopadu Konferenci o mládeži. Mezi šedesáti účastníky byli i Mons. Jan Graubner a ing. Josef Lux.

Noviciát - Kolín

* Na svátek sv. Mikuláše rozšířili naši novicové řady andělů a čertů. Všichni chtěli být Mikulášem. Novicmistr vyřešil tento konflikt šalamounsky. Do této role obsadil ne-jezuitu, pana Michala Pohůnka. Naši měli úspěch a již mají objednávky na příští rok.

Provinciální kongregace

* 4. ledna 1999 začne provinciální kongregace na Velehradě. Bude se mj. zabývat plněním postulátů 34. generální kongregace a zamyslí se nad stavem české provincie.

Brusel

* Při příležitosti 50. výročí Všeobecné deklarace lidských práv byla vydá-

JUBILEA - JUBILEA - JUBILEA - JUBILEA

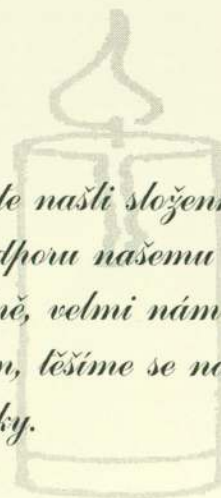
P. Václav Ježík	Český Těšín	10. 2.	15 let kněžství
P. Josef Pazderka	Praha	21. 3.	65 let
P. Piotr Badura	Český Těšín	6. 1.	45 let
P. Josef Prchal	Hradec Králové	2. 3.	40 let
S. Cyril John	Řím	14. 3.	35 let

UPŘÍMNĚ BLAHOPŘEJEME

Vážení členáři,

v tomto čísle jste našli složenku. Máte-li možnost vyjádřit podporu našemu časopisu a naši práci finančně, velmi nám pomůžete.

Děkujeme Vám, těšíme se na Vaše náměty a připomínky.

Jezuité